

Raad voor Verkeer en Waterstaat

PERSBERICHT van de Raad voor Verkeer en Waterstaat

De invloed van de rijksoverheid op het dagelijks leven is groot als het om mobiliteit, water en infrastructuur gaat. De inspanningen in aanleg, beheer en onderhoud van infrastructuur, concessieverlening voor het openbaar vervoer, zorg voor waterbeheer, enzovoorts zijn fors. Toch blijven er knelpunten. Zo is de bereikbaarheid van economische knooppunten niet altijd optimaal. Of blijft de bijdrage van het openbaar vervoer aan de personenmobiliteit beperkt. En spoort de aanleg van infrastructuur niet altijd met regionale gebiedsontwikkeling.

Dat constateert de Raad voor Verkeer en Waterstaat in zijn publicatie 'Over belangen, beleid en burgers'. In deze publicatie geeft de raad zes inzichten op de verbetering van de bestuurlijke organisatie rond mobiliteit, water en infrastructuur. Deze inzichten vormen de rode draad in de strategische adviezen die de raad de afgelopen vijf jaren heeft uitgebracht aan de regering en het parlement.

De Raad voor Verkeer en Waterstaat meent dat de rijksoverheid scherper kan aangeven voor welke nationale belangen zij de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt, om zo meer richting te geven aan de uitvoering van het beleid door decentrale overheden, publieke dienstverleners en private partijen. Die nationale belangen vormen het vertrekpunt voor effectief samenspel tussen overheden onderling, en met de buurlanden en de Europese Unie.

Daarnaast gaat de raad in op de positie van de burger, als 'gebruiker' van publieke diensten, als 'inspiratiebron' voor overheidsbeleid en als 'medebestuurder'. Verder ziet de raad kansen voor effectiever overheidsbeleid in de financiering van infrastructuur en ruimtelijke inpassing als een enkele investeringsagenda wordt gebruikt die afgestemd is op de gebruiksduur. Tenslotte pleit de raad ervoor beleid zodanig te formuleren dat aanpassing aan wijzigende omstandigheden of inzichten mogelijk is.

Deze publicatie markeert ook de overgang van de Raad voor Verkeer en Waterstaat naar een structurele samenwerking met de VROM-raad en de Raad voor het Landelijk Gebied. Het is de bedoeling dat drie raden op zullen gaan in de nieuw in te stellen Raad voor de leefomgeving en infrastructuur. In deze nieuwe constellatie werken de raden vanuit een integrale visie aan strategische advisering over vraagstukken van ruimte en omgevingskwaliteit, waaronder mobiliteit, water en infrastructuur.

Noot voor de redactie

In de bijlage vindt u een beknopte omschrijving van genoemde zes inzichten. De publicatie is te downloaden van de website www.rli.nl
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Bart Thorborg
(telefoon: 06 1536 9141, e-mail: bart.thorborg@rli.nl)

Algemene informatie

De Raad voor Verkeer en waterstaat is een onafhankelijke adviesraad van de regering en het parlement. De raad wordt, samen met de Raden voor het Landelijk Gebied en de VROM-raad, ondersteund door het secretariaat van de raden voor de leefomgeving en infrastructuur.

Inzicht 1: Formuleer nationale belangen explicieter en biedt meer duidelijkheid over de eigen verantwoordelijkheid

De Raad voor Verkeer en Waterstaat meent dat de rijksoverheid scherper moet aangeven voor welke nationale belangen zij de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt, om zodoende meer richting te geven aan de uitvoering van het beleid door decentrale overheden, publieke dienstverleners en private partijen.

Inzicht 2: Verbeter het samenspel tussen betrokken overheden, zowel horizontaal als verticaal

Nationale belangen zijn geen deelbelangen voor afzonderlijke ministeries, maar zullen in de meeste gevallen sectorgrenzen overstijgen. Zo dienen de doelstellingen voor mobiliteit en ruimte geïntegreerd te worden geformuleerd. Een verbeterd samenspel op nationaal niveau zal de bestuurlijke drukte verminderen, ook op decentrale niveaus. Voor de uitvoering zal steeds gezocht moeten worden naar effectieve vormen van samenwerking tussen betrokken partijen en tussen schaalniveaus. Publieke dienstverleners die zich richten op één specifieke functie kunnen het samenspel tussen overheidslagen bevorderen. Denk daarbij aan mobiliteitsmanagement, de infrastructuurautoriteit als genoemd in het regeerakkoord of het waterbeheer.

Inzicht 3: Versterk de Nederlandse positie in het internationale krachtenveld

Ook in het internationale samenspel kan Nederland effectiever opereren. Zo zijn er weliswaar samenwerkingsverbanden tussen Europese havensteden, maar deze zijn vrijblijvend waardoor er toch sprake is van suboptimale overheidsinvesteringen. Ook bij Europese beleidsontwikkeling dient de rijksoverheid meer alert te zijn hoe deze raakt aan nationale belangen. Bij bijvoorbeeld de fijnstofrichtlijn leidde dit tot aanzienlijke problemen voor gebiedsontwikkelingen.

Inzicht 4: Geef de burger een prominentere positie bij overheidsaansturing

De Raad is ook van mening dat de positie van 'de burger' meer aandacht zou moeten krijgen, als 'gebruiker' van publieke diensten, als 'inspiratiebron' voor overheidsbeleid en als 'medebestuurder'. Een betere afstemming van publieke diensten (zoals wegen en openbaar vervoer) op de wensen en behoeften van reizigers kan bijvoorbeeld door méér vergoeding naar prestatie te introduceren. Beleidsmakers en uitvoerders kunnen zich meer verdiepen in op sociaal-culturele ontwikkelingen en in gedrag en motieven van gebruikers; draagvlak is erbij gebaat bij wanneer niet de techniek of de infrastructuur, maar de mens centraal staat in de beleidsontwikkeling en wanneer sociale netwerken en lokale gemeenschappen sterker betrokken worden bij mobiliteitsmanagement en het beheer van de openbare ruimte.

Inzicht 5: stem de financiering van infrastructuur beter af op het verwezenlijken van nationale belangen

Met infrastructuur is zeer veel (overheids-)geld gemoeid. De financiering van infrastructuur en de ruimtelijke inpassing draagt volgens de Raad effectiever bij aan nationale belangen wanneer sectorale budgetten worden samengebracht in één ruimtelijk investeringsprogramma. Daarbij zouden investeringen meer dan nu uitgesmeerd moeten worden over de gebruiksduur van de infrastructuur. Dan ontstaat een reëler beeld van de maatschappelijke kosten en opbrengsten. Om de infrastructuur optimaal te kunnen benutten vind de raad het beprijsen van het wegverkeer een onmisbaar instrument.

Inzicht 6: Ontwikkel beleid dat de mogelijkheid heeft zich stelselmatig aan te passen aan veranderende omstandigheden

Nationale belangen zijn omgeven door dynamiek en onzekerheid. Gebleken is dat overheidsbeleid en -bestuur en regelgeving daar niet goed mee kunnen omgaan. Het beleid is vaak gebaseerd op ervaringen uit het verleden, terwijl onzeker is of dezelfde omstandigheden zich in de toekomst ook zullen voordoen. Ook is er sprake van wetgeving die onvoldoende mogelijkheden biedt om in te spelen op veranderende omstandigheden, zoals bijvoorbeeld klimaatverandering. De Raad pleit voor adaptief beleid, waarin ruimte is voor bijstelling wanneer veranderende maatschappelijke, fysieke en bestuurlijke omstandigheden daarom vragen.